

Tractatvs De Sacramentis Et Censvris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Dispvatio VII. De quinto effectu Excommunicationis maioris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94788)

10 dicitur quasi consequens deductum ex eo quod nequeat illi conferri, quia id dicitur absque particula aliqua significante connexionem inter illa duo, quamvis hoc quod nequeat beneficium consequi, assumatur pro antecedente illius quod antea dicitur in eius probationem, nempe quod nequeat beneficium collatum retinere. Vnde in dicto c. *Postulasti*, conferre inualidè excommunicato, non sumitur incompletè, prout est tantum offerre, ut sumitur in dicto cap. *Si tibi absentis*, sed sumitur completè, prout sub eo comprehenditur oblatio & acceptatio, quia ratio est idem quod dare: quia in rigore non datur alicui quod ab eo non accipitur, sed tantum dicitur ei offerri.

Addimus contra Couarrauiam, dictam acceptationem tempore excommunicationis factam adhuc non valere ad hoc, ut postea subsecuta absolutione ab excommunicatione acquiratur beneficium; quia quamvis acceptatio illa quamdiu non

retractatur perseveret habitualiter, adhuc post absolutionem; quia tamen à principio fuit nulla, idèd nequit postea conualescere, & fieri valida (quamvis conualesceret, si in se ipsa actualiter continuaretur vsque ad absolutionem iam factam) quia perseverare habitualiter, nihil aliud est, quam fuisse factam, & non esse reuocatam; ac proinde nihil manet in se ipso quod conualescere possit: sicut etiam expressio exterior consensus in matrimonio facta tempore impedimenti dirimentis non valet ad acquisitionem, nec ad translationem dominij corporis, nisi in se ipsa actualiter continuetur vsque ad cessationem impedimenti.

11 Obseruandum est, quod etiam si acceptatio iuridica beneficii non solum sit nulla, sed etiam sit excommunicato illicita, quia est contra prohibitionem excommunicationis, imò & mortalis, quia est materia grauis; nulla tamen pœna ei assignatur, sicut assignatur collatori.

DISPUTATIO VII.

De quinto effectu Excommunicationis maioris.

DIFFICULTAS I.

Utrum Excommunicatio maior priuet vsu iurisdictionis Ecclesiasticæ.

1 **C**ONVENIUNT Doctores, excommunicationem maiorem priuare generaliter omni vsu seu exercitio cuiuscunque iurisdictionis Ecclesiasticæ, ut deducitur ex can. *Audimus*, 24. qu. 1. & ex cap. *Ad probandum*, 24. de Sententia & re iudicata, in Decretalibus, & ex c. *Is cui*, 12. de Officio delegati, in 6. & ex cap. 1. de Officio Vicarij, in 6. Actus autem seu vsus iurisdictionis Ecclesiasticæ, quibus priuatur, sunt legem ferre, præcipere, iudicium ferre tam in foro contentioso quam in foro penitentiarum, dispensare, licentiam præbere ad exercendum munus aliquod Ecclesiasticum, delegare iurisdictionem, indulgentias concedere, non verò assistere matrimonio.

2 Vnde excommunicatus illicitè exercet quemcumque actum iudicis, & superioris Ecclesiastici ex dictis, quia dicta priuatio ad minus est prohibitio; ac proinde quoties aliquem exercet, peccat aut mortaliter aut venialiter, pro grauitate aut leuitate materiae, quæ regulariter est grauis. Et non solum excommunicatus non toleratus illicitè exercet actus iurisdictionis Ecclesiasticæ, sed etiam toleratus, quando iste eos exercet non prouocatus à fidelibus, sed ipse se ingerit ad id, non verò quando eos exercet prouocatus: quia ex vna parte actus iurisdictionis à tolerato exercitum sunt validi, ut dicemus Difficult. 11. & ex altera ei est licitum satisfacere fidelibus eum prouocantibus, ut diximus Disputat. 11. Difficultate 19.

DIFFICULTAS II.

Utrum Excommunicatio maior irritet actus iurisdictionis Ecclesiasticæ.

3 **C**ONVENIUNT Doctores, actus cuiuscunque iurisdictionis Ecclesiasticæ exercitos ab excommunicato, esse irritos & nullos, ut deducitur ex can. *Audimus*, 24. qu. 1. & ex c. *Ad probandum*, 24. de Sententia & re iudicata; ac proinde excommunicatio maior priuat vsu iurisdictionis Ecclesiasticæ, non solum prohibendo, sed etiam irritando.

Vnde præceptum ab excommunicato latum est nullum, ac proinde non est obligatio ei obediendi: imò nequit licitè ei obediri, quia id est communicare cum illo. Licentia quoque & dispensatio ab excommunicato data, est nulla; ac proinde subditus nequit ea licitè uti, neque validè. Excipimus licentiam concessam Sacerdoti à Parocho excommunicato ad assistendum matrimonio, quia ista est valida, quia non est actus iurisdictionis, imò nec ipsum assistere adhuc in Parocho, quia neutrum est actus Parochi ut Parochus est, sed cuiusdam facultatis annexæ à Tridentino officio Parochi ad spectandum matrimonium, & ad designandum Sacerdotem spectatorem, ut ipse Parochus aut Sacerdos possit de eo testificari. Imò Sacerdos designatus nullam accipit potestatem à Parocho, sed tantum à Tridentino, supposita designatione facta à Parocho; ac proinde Sacerdos, cui data est licentia, potest ea licitè uti. Imò quamvis accipiendo dictam licentiam, communicet cum illo, licitè potest eam accipere ob necessitatem contrahentium, sicut ob eandem ipse Parochus excommunicatus non toleratus potest eam licentiam licitè dare, aut matrimonio assistere, quamvis utrumque sit communicare; quia absque eo, aut absque eius licentia, nequeunt contrahere matrimonium.

Iurisdicção quoque delegata ab excommunicato est nulla, quia eam delegare, etiam est actus iurisdictionis; ac proinde delegatus nequit validè, &

Ccc 2 con-

consequenter nec licitè ea uti. Imò iurisdicção Ecclesiastica exterior, seu in foro contentioso, delegata ante excommunicationem delegantis, suspenditur, quando deleganti superuenit excommunicatio maior non tolerata, si res seu causa est integra, id est non incepta à delegato, sicut etiam quando res est integra, iurisdicção delegata cessat morte delegantis, ut constat ex cap. *Relatum*. 17. & ex c. *Gratum*. 20. & ex c. *Licet*. 30. de Officio delegati: non verò suspenditur, quando dicta excommunicatio superuenit causa iam incepta à delegato; sicut etiam tunc non cessat, quando superuenit mors delegantis. Nihilominus quando Episcopo superuenit dicta excommunicatio, suspenditur iurisdicção Vicarij seu Prouisoris etiam causa incepta. Sicut etiam cessat seu expirat, quando causa incepta superuenit Episcopo mors, quia est omnino idem tribunal Episcopi, & Vicarij, seu Prouisoris. Iurisdicção tamen delegata interior, seu in foro Pœnitentiæ, & facultas ad administrandum alia Sacramenta, non suspenditur ex eo, quòd deleganti superueniat excommunicatio, ut contra Gutierrez docent Sotus in 4. dist. 18. quæst. 4. ar. 3. & Auila cap. 6. disp. 6. dub. 3. quia dicta iura, in quibus est sermò de collatione iurisdictionis delegatæ morte delegantis, causa integra, seu non incepta, tantum loquuntur de iurisdictione delegata fori contentiosi. Approbare quoque Confessarios, & concionatores, & dare licentiam audiendi confessiones, & administrandi reliqua Sacramenta, factum ab excommunicato, est nullum, quia quodlibet ex his est actus iurisdictionis, quamuis actus ad quem fit approbatio, aut conceditur licentia & facultas, non sit actus iurisdictionis.

Observandum tamen est, quòd quamuis actus iurisdictionis Ecclesiasticæ, & actus præsentandi ad beneficium, & postulandi, exerciti ab excommunicato non tolerato, sint nulli, non tamen exerciti ab excommunicato tolerato, quamuis publico, ut aduertunt communiter Doctores; quia eo ipso quòd Ecclesia permittit & tolerat illum in fauorem aliorum fidelium, relinquit illum sufficientem, ut validè exerceat actus erga illos, sub conditione, ab ipsis fidelibus acceptetur, aliàs per Extrauagantem *Ad euitanda scandala*, non fuisset sufficienter consultum eorum conscientijs. Quod est verum, non solum quando prouocatus à fidelibus eos actus exercet, sed etiam quando ipse se ingerit, ob rationem dictam, quamuis ipse se ingerendo illicitè faciat. Excommunicatus tamen toleratus non obligat suo præcepto, quia subditis est liberum non communicare cum illo; ac proinde nec illos sua censura ligabit, quia incurso censuræ supponit inobedientiam seu contumaciam, quæ non est, quamuis non impleatur præceptum excommunicati: poterunt tamen acceptari actus illius, ut absolutio & dispensatio.

DIFFICULTAS III.

Utrum Excommunicatio maior priuet actiua collatione beneficij.

Conueniunt Doctores, excommunicationem maiorem ita priuare collatione actiua beneficij, & electione actiua ad illud, ut collatio beneficij, & electio ad illud, facta ab excommunicato

non solum sit illicita, sed etiam nulla, quia vtrique est actus iurisdictionis, & id specialiter deducitur ex cap. vñico de Sede vacante, in 6. & ex cap. *Quæ diuersitatem*. 5. de Concessione præbendæ: & ex cap. *Tanta*. 18. de Excessibus Prælatorum, & ex c. *Cum inter*. 16. de Electione.

Quod est verum, quoad electionem, non solum quando excommunicatus eligit solus, sed etiam quando eligit cum aliis non excommunicatis, quia alij non habilitant illum: ac proinde, quando aliàs non constat fuisse suffragia sufficientia ad suffragio excommunicati, electio censenda est nulla; & quia excommunicatus non inhabilitat alios, idèò quando constat absque illo fuisse sufficientia, censenda est valida, etiam quando Capitulum admittit excommunicatum ad electionem, ut contra Suarez disput. 14. sect. 2. & contra plures Canonistas aduertunt Henriquez lib. 13. cap. 7. in Annotationibus, & Aegidius dub. 10. quia dicta admisso nullo iure inualidat electionem.

Excipimus electionem ad Summum Pontificatum, quæ est valida, quamuis fiat à Cardinalibus excommunicatis, ut constat ex Clementina *Ni Romani*. de Electione, in 6. & etiam ex c. *Litteræ*. de Electione, dum in hoc dicitur, electum absque vlla exceptione esse admittendum pro legitimo Pontifice, ex quo etiam deducitur, excommunicationem electi non obstat valori electionis ad Summum Pontificatum.

Præsentatio quoque ad beneficium, facta à patrono excommunicato, est illicita & nulla, quamuis fiat à laico, vel à Clerico, quia per præsentationem non solum factam à Clerico, sed etiam per eam quæ fit à laico, confertur ius ad beneficium, quod non potest ab excommunicato conferri nec licitè nec validè, cum beneficium sit bonum commune membris Ecclesiæ, & excommunicatus sit extra eam. Verum est, ius collatum à laico ita, usque ad institutionem seu collationem factam ab Episcopo, manere pendens in consecrari ab ipso patrono laico, ut patronus pro libito possit absque iniuria præsentari alterum præsentare, ut deducitur ex cap. *Cum autem*. 24. de Iure patronatus; nihilominus institutio seu collatio beneficij facta ad præsentationem dicti excommunicati est valida, ut contra Vasquez dub. 5. & contra Couarruiam in cap. *Alma mater*. 1. par. 37. num. 9. docent Suarez disp. 14. sect. 2. Aegidius disp. 14. n. 95. quia talis institutio neque iure positio irritatur, quia nullum extat, nec natural, cum fiat absque iniuria patroni, quia non fit contra eius voluntatem: peccat tamen Episcopus acceptando præsentationem dicti excommunicati, quia id est communicare cum illo. Et quod electum est de præsentatione, dicendum est de postulatione, quòd scilicet sit illicita & nulla, ob eandem rationem.

Admissio tamen, quæ ille, cui legitime collatum est beneficium, & qui illud accepit, admittitur in possessionem ab excommunicato tamquam à priuata persona, est valida, imò etiam licita, quando est necessarium aut vtile quod fiat ab excommunicato; ipsa quoque sumptio possessionis, qua beneficiatus ipse excommunicatus incipit possidere, verè est licita, ut patet, & valida, quia nec admisione nec sumptione confertur, & requiritur ius ad beneficium, sed admittitur, & incipit id quod iam est suum; & neutra earum, admissio

admissio actiua, vt facta à priuata persona, est actus iurisdictionis seu potestatis Ecclesiasticae.

11 Prædicti tamen actus, vt collatio beneficij, & electio ad illud, præsentatio, & postulatio, & quicumque alius qui sit communicatio, sunt validi,

facti ab excommunicato tolerato, vt de alijs actibus iurisdictionis Ecclesiasticae diximus Difficultate præcedenti ad finem, & ob eandem rationem, quamuis ipse se ingerat ad eos, & in hoc illicitè faciat.

DISPUTATIO VIII.

De sexto effectu Excommunicationis maioris.

DIFFICULTAS I.

Virum Excommunicatio maior priuet actibus iudicij forensis.

1 **Q**UONIAM DOCTORES, excommunicationem maiorem remouere ab omni actu pertinente ad iudicium exterius, seu forense, etiam seculare, vt sunt iudicare, agere, procurare, aduocare, scribere, & testificari. Quod generaliter constat ex eo, quod excommunicatio maior priuat quacumque communicatione cum fidelibus per modum commercij: & specialiter constat ex cap. *Decernimus*. 8. de Sententia excommunicationis, & ex cap. 11. de Exceptionibus, in 6. & ex c. *Veniens*. 38. de Testibus, & ex can. pænult. & vlt. 15. quæst. 6. & ex alijs Iuribus. Vnde potest excommunicato in quacumque parte litis obicere excommunicatio, vt ex tunc repellatur ab exercendo actum aliquem in iudicio; quod sæpe in Iure supponitur. Excommunicatus ergo ad minus illicitè exercet quemcumque actum ex dictis, nisi sit toleratus, & inuitetur ad id ab eis cum quibus communicat eos exercendo. Sed an inualidè, dicemus Difficultatibus sequentibus.

DIFFICULTAS II.

Virum excommunicatus possit exercere actus Iudicis.

2 **E**X dictis Disputatione præcedenti constat, excommunicatum illicitè (& quando est non toleratus) inualidè exercere actus Iudicis Ecclesiastici: modò est difficultas de actibus Iudicis secularis, an eos exercere possit excommunicatus.

Supponimus, excommunicatum non posse licitè exercere actus Iudicis secularis, quia remotio & priuatio, qua priuatur illis, ad minus est prohibitio. Est tamen difficultas, An actus ab illo exerciti sint validi.

Circa quam conueniunt Doctores, esse nullos, si Iudex infurderit per annum in excommunicatione, vt significatur in c. *Excommunicamus*. 13. de Hæreticis. Est tamen difficultas, An etiam sint nulli, quando non infurderit per annum.

3 **V**ictoria in Summa n. 16. de Excommunicatione, docet, non esse nullos, quod sibi deducere videtur ex dicto c. *Excommunicamus*, dum, postquàm credentes, & receptores, & defensores, & fautores hæreticorum excommunicantur, additur pro secularibus, quod si per annum non satisfecerit, & Iudex sit, eius sententia nullam obtineat firmitatem. vbi eo ipso quod pro dictis delictis præter excommunicationem additur dicta pœna annullationis actuum Iudicis, non videtur hæc pœna in-

clusa in excommunicatione, sed addicta Iudici seculari infurdescenti per annum: ergo non eo ipso, quod Iudex secularis sit excommunicatus, eius actus iudiciales sunt nulli, si non infurdescat per annum.

Vasquez verò dub. 5. Suarez disp. 16. sect. 1. & communiter Doctores docent, esse nullos, quod deducitur ex cap. *Decernimus*. 8. de Sententia excommunicationis, & ex cap. 11. de Exceptionibus, in 6. in quibus id generaliter supponitur de actibus à quocumque Iudice factis, & præsertim deducitur ex can. vlt. & pænult. 15. q. 6. dum Pontifex præcepit ne subditi obediant dominis excommunicatis. Id autem quod diximus, post Extravagantem *Ad euitanda*. intelligitur de actibus factis ab excommunicato non tolerato, quia à tolerato facti sunt validi, si à subditis acceptentur.

In dicto autem cap. *Excommunicamus*. adducto à Victoria, plures exprimentur pœnæ pro dictis delictis, ex quibus non pauca generaliter inclusa sunt in ipsa excommunicatione; vt priuatio Ecclesiastica sepultura, non admissio ad publica officia, & repulsio ab aduocando. Et aliae sunt pœnæ particulares, & superadditæ excommunicationi, vt quod excommunicatus sit infamis, & quod sit intestabilis, & quod non possit accedere ad successionem hereditatis; omnes tamen simul non incurruntur ab excommunicato pro dictis, nisi per annum infurderit. & hoc est quod in eo cap. decernitur.

Obseruandum tamen est, quod quamuis excommunicatus non toleratus illicitè assumatur ad officium, aut ad dignitatem cui sit annexa iurdictio adhuc secularis, in quo Doctores conueniunt, quia id est communicare cum illo, non tamen assumitur inualidè ad iurisdictionem secularem, vt contra nonnullos docent Suarez disp. 16. sect. 2. & Suarez, Egidius dub. 1. quia id nullo Iure inualidatur, adhuc c. *Venerabilem*. 34. de Electione, quia in hoc tantum dicitur ad Pontificem pertinere consecrare & coronare Imperatorem, & personam Imperatoris electi examinare, & si excommunicatus aut hæreticus sit, eum repellere, & eius electionem irritare, aut non admittere.

DIFFICULTAS III.

Virum excommunicatus possit esse actor in iudicio.

5 **C**ONVENIUNT DOCTORES, excommunicatum extra causam suæ excommunicationis (in qua admittendus est vt actor intendens probare, vel non esse excommunicatum, vel esse absoluentum, vt constat ex c. *Per tuas*. 40. de Sententia excommunicationis) non posse licitè esse actorem in iudicio, vt constat ex c. *Decernimus*. 8. de Sententia